

تحلیل محتوا و تبیین رابطه الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت با سند چشم‌انداز و سند نقشه جامع علمی کشور

اصغر زمانی^۱، مهتاب پوراآتشی^۲

۱. استادیار، مدیریت آموزش عالی، موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی (ofogh557@yahoo.com)

۲. استادیار، موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی (mah.pouratashi@gmail.com)

چکیده

الگوی پایه‌ی اسلامی ایرانی پیشرفت سندی است جامع و راهگشا که در آن، اهم مبانی و آرمان‌های پیشرفت و افق مطلوب کشور در پنج دهه‌ی آینده، ترسیم و تدابیر مؤثر برای دستیابی به آن طراحی شده است. در این سند جامع به بخش‌ها و مولفه‌های مهمی اشاره شده است که یکی از این بخش‌ها و مولفه‌ها رویکرد تعاون و همکاری‌های مشترک است. لذا ضرورت ایجاد می‌نماید که این سند با سایر اسناد بالادستی کشور مورد بررسی قرار گیرد و رابطه آنها به خوبی تبیین و تحلیل گردد. از همین رو این پژوهش با هدف تحلیل و تبیین رابطه الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت با سند چشم‌انداز و سند نقشه جامع علمی کشور انجام گردیده است. روش پژوهش حاضر کیفی و اسنادی بوده است و با بررسی و تحلیل متن اسناد مذکور، مولفه‌ها و مفاهیم مشترک در حوزه تعاون و همکاری گروهی و مشترک استخراج گردیده است و نهایتاً رابطه این اسناد با یکدیگر در این خصوص مورد تحلیل واقع شده است. نتایج تحلیل نشان می‌دهد که دو سند چشم‌انداز و نقشه جامع علمی کشور، عملاً با سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در این رابطه هماهنگ می‌باشند و تحقق هر کدام از سند‌ها منجر به تحقق اهداف سند دیگر می‌گردد.

کلیدواژه: الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، سند چشم‌انداز، سند نقشه جامع علمی کشور

۱- مقدمه

بررسی وضعیت برنامه ریزی‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی و ... صورت گرفته در کشور ما و به دنبال آن میزان پیشرفت‌های این برنامه‌های پنج ساله توسعه حاکی از آن است که با وجود اقدامات موثر و تحولات مثبت و البته گاهی نیز منفی، همچنان توسعه کشور در ابعاد اقتصادی و ... به مانند سایر کشورهای پیشرفته اروپایی و غربی موفقیت آمیز نبوده است و این در حالی اتفاق می‌افتد که از نظر پیشرفت و اعمال مسائل و ارزش‌های اسلامی و ایرانی نیز ترقی و موفقیت چندانی مشاهده نمی‌شود. لذا با توجه به اهداف انقلاب اسلامی و همچنین لیاقتها و شایستگی‌های مردمان ایران زمین، ضرورتی ایجاب می‌کند که الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت تدوین گردد. بر همین اساس، ضرورت تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، با منویات مقام معظم رهبری بیان و آغاز گردید و منجر به شکل‌گیری الگویی شد که بتواند همگام با توسعه همه جانبه کشور، با تقویت اصول اسلامی و ایرانی نیز همراه باشد. از همین رو الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت شکل گرفت.

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

در واقع الگوی پایه، چارچوب الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و معرف سیر کلی تحولات مطلوب ایران در عرصه فکر، علم، معنویت و زندگی بسوی تمدن نوین اسلامی ایرانی در نیم قرن آینده است و بر اساس جهان بینی و اصول اسلامی و ارزش های انقلاب اسلامی و با توجه به مقتضیات اجتماعی و اقلیمی و میراث فرهنگی ایران طراحی شده و شامل مبانی، آرمان ها، رسالت، افق و تدابیر است. (الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت). در این الگو آرمانها و تدابیری برای افق ۱۴۴۴ کشور در نظر گرفته شده است که ما در این پژوهش مقوله کار مشارکتی و گروهی (تعاون و همکاری) را از مبانی، تدابیر و آرمانهای کلان سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت استخراج کرده و به بیان، تحلیل و تبیین رابطه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت با سند چشم انداز، سند نقشه جامع علمی کشور از حیث توجه به فعالیت های مشارکتی و تیمی؛ در سایر اسناد بالا دستی پرداخته می شود. زیرا امروزه اعتقاد اساسی در تحول سازمانها بر این است که تیمهای کاری مبانی اصلی سازمان هستند و زمانی این تیمها موثر خواهند بود که بتوانند فرهنگ، فرآیندها، سیستمها و روابطشان را مدیریت کنند. تیمها و کار تیمی مهمترین مواردی هستند که در سازمانهای امروزی اتفاق می افتند (دوشانی و رای نیکو، ۱۳۹۴). کار گروهی توسط (Scarnati, ۲۰۰۱، ص ۵) اینطور تعریف شده است: یک روند همکاری که به مردم عادی اجازه می دهد تا نتایج فوق العاده ای به دست آورند. هریس و هریس (۱۹۹۶) همچنین توضیح می دهد که تیم همیشه یک هدف مشترک دارد که در آن اعضای تیم می توانند روابط موثر و متقابل برای دستیابی به اهداف تیم ایجاد کنند. تیم ها بخشی جدایی ناپذیر از بسیاری از سازمان ها هستند و باید به عنوان بخشی از تحویل واحد های ترتیب داده شوند (زمانی و پورآتشی، ۱۳۹۷). کار تیمی موفقیت آمیز متکی بر همکاری بین اعضای تیم ایجاد محیطی است که همه آنها مایل به شرکت و مشارکت در ترویج و پرورش یک محیط مثبت و موثر تیم هستند. اعضای تیم باید به اندازه کافی انعطاف پذیر برای انطباق با محیط های کاری تعاونی باشند و توجه کنند که اهداف از طریق همکاری و وابستگی اجتماعی به دست می آیند نه با تک روی، فردی و رقابتی (Luca & Tarricone, ۲۰۰۱). همچنین در بسیاری از مفاهیم و روشهای مدیریتی، از کار تیمی به عنوان عامل بهبود عملکرد سازمانها یاد شده است. در مباحثی مانند حلقه های کیفیت، مدیریت کیفیت جامع و نگهداری بهره ور جامع به ضرورت وجود تیم برای رسیدن به بهبود و موفقیت سازمانها اشاره شده است (آرامون و همکاران، ۱۳۸۸). مباحثی مثل مدیریت دانش و سازمانهای یادگیرنده نیز بیان می کنند که افراد در تیم ها پایه و زیربنای اصلی برای تعاملات و انتقال دانش هستند. سازمانهایی که از کار تیمی استفاده کرده اند بهبود قابل ملاحظه ای در بهره وری، خلاقیت و رضایت کارمندان داشته اند (Colenso, 2000) (زمانی و پورآتشی، ۱۳۹۷). با بیان مطالب فوق اهمیت کار تیمی و مشارکتی به خوبی مشخص است و سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت نیز هوشمندانه و عالمانه به این مهم پرداخته است.

سند الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت شامل مبانی، آرمانها، رسالت، افق و تدابیر است. در مبانی انسان شناختی سند مذکور بیان شده است که "انسان موجودی اجتماعی است و تأمین بسیاری از نیازها و شکوفایی استعدادهای خود را در بستر تعامل و مشارکت جمعی جستجو می کند."

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالش‌ها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

همچنین در مبانی دین شناختی نیز به نیازهای جمعی انسانها اشاره می‌کند و بیان می‌دارد: "اسلام با نظام هستی و سرشت انسان، هماهنگی دارد و نقش بدیل‌ناپذیری در تأمین نیازهای نظری و عملی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی ایفا می‌کند. به همین جهت استطاعت کامل برای تمدن‌سازی و ارائه الگوی پیشرفت دارد." در ادامه بررسی‌های سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، باید عنوان نمود که سند مذکور در قسمت آرمانها اشاره دارد که "آرمان‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ارزش‌های بنیادین فرازمانی و فرامکانی جهت‌دهنده پیشرفت است. مبنایی‌ترین این ارزش‌ها، نیل به خلافت الهی و حیات طیبه است. اهم ارزش‌های تشکیل‌دهنده حیات طیبه عبارتند از: معرفت به حقایق، ایمان به غیب، سلامت جسمی و روانی، مدارا و همزیستی با هم نوعان، رحمت و اخوت با مسلمانان، مقابله مقتدرانه با دشمنان، بهره‌برداری کارآمد و عادلانه از طبیعت، تفکر و عقلانیت، آزادی مسئولانه، انضباط اجتماعی و قانون‌مداری، عدالت همه‌جانبه، تعاون، مسئولیت‌پذیری، صداقت، نیل به کفاف، استقلال، امنیت و فراوانی".

سپس سند مذکور در قسمت تدابیر و در رابطه با فعالیت‌های گروهی و تیمی به برخی از تدابیر اتخاذ شده در این رابطه اشاره می‌کند که عبارتند از:

- تربیت نیروی انسانی توانمند، خلاق، مسئولیت‌پذیر و دارای روحیه مشارکت جمعی با تأکید بر فرهنگ جهادی و محکم‌کاری
- همکاری بین‌بخشی و مشارکت نظام‌مند مردمی در ارتقای سلامت با اولویت پیشگیری و کنترل عوامل تهدیدکننده
- حفظ و تقویت مردم‌سالاری دینی، مشارکت مردمی، عدالت و ثبات سیاسی
- گسترش و تقویت تشکلهای مردمی به منظور افزایش سرمایه اجتماعی و تحکیم ساختار درونی نظام

درذیل به برخی پژوهش‌های انجام شده در این رابطه اشاره می‌شود.

سودهاکار (۲۰۱۳) نیز در پژوهش خود از ارتباطات مناسب بین اعضاء، هماهنگی بین اعضاء تیم، همکاری، انسجام بین اعضاء، جو حاکم بر تیم، رهبری، مدیریت تعارض، روحیه خلاقیت و نوآوری در بین اعضاء تیم، به عنوان ملزومات کار تیمی یاد می‌کند.

گیتل (۲۰۱۰) الزامات و ساختارهای کار تیمی را ارتباطات، استفاده از همه متخصصان و مشارکت‌کنندگان، هماهنگی، مدیریت تضاد و تعارض، احترام گذاشتن اعضاء به یکدیگر، مسئولیت‌پذیری، درک و شفاف بودن نقش اعضاء، تسهیم اهداف می‌داند

بهنیا و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان تحلیل عوامل تسهیل‌کننده کار تیمی پرستاران شاغل در مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه جندی شاپور اهواز بیان کردند عوامل تسهیل‌کننده کار تیمی در پرستاران شاغل هفت مؤلفه: حمایت سازمانی، آموزش مهارتهای کار تیمی، انعطاف ساختار سازمانی، رهبری مشارکتی، الزامات اخلاق گروهی، عوامل تأثیرگذار بر کار تیمی و اهرم‌های کنترلی می‌باشند.

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیت و دوم و سوم خردادماه ۱۳۹۸

نادی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان مطالعه کیفی وضعیت تیم سازی و کار تیمی در دانشگاههای دولتی ایران به بررسی وضعیت تیم سازی و کار تیمی مدیران دانشگاه فردوسی مشهد پرداخته است. یافته های وی حاکی از آن بود که دانشگاه از وضعیت تیم سازی و کار تیمی مطلوبی برخوردار نیست و دانشگاه فاقد راهبرد و یک برنامه روشمند و ساختاریافته برای تیم سازی و بهبود کار تیمی می باشد.

زمانی و پور آتشی (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان تدریس تیمی ((Team-Teaching در آموزش عالی: تجارب زیسته و تیم سازی مجازی در یاددهی و یادگیری الکترونیکی به این نتیجه رسیدند که با توجه به شرایط خاص آموزش عالی در ایران و خصوصاً دوره های آموزش الکترونیکی، اجرای روش تدریس تیمی با چالشهای متعددی از جمله عدم هماهنگی اساتید، سردرگمی دانشجو و... روبرو می باشد که می تواند به افت کیفیت آموزشی منجر گردد. همچنین در بعد موفقیت استاد در تیم سازی و ایجاد تیمهای مجازی برای تدریس، با وجود فراهم بودن زیرساختهای فنی و آموزشی، توانمندی های شخصی اساتید در سطح مطلوبی نمی باشد.

۲- روش پژوهش

این پژوهش با هدف تحلیل و تبیین رابطه الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت با سند چشم انداز، سند نقشه جامع علمی کشور، از حیث توجه به فعالیت های مشارکتی و تیمی با روش اسنادی و تحلیل محتوا، انجام شده است. تحلیل محتوا دارای رویکردی خاص برای تحلیل داده ها است. تحلیل محتوا تکنیکی پژوهشی برای استنباط تکرار پذیر بودن و معتبر بودن داده ها در مورد متن است. معروف ترین انواع پژوهش تحلیل محتوا عبارتند از:

۱. تحلیل محتوای مقوله ای (Catagorical) ۲. تحلیل محتوای ارزیابی (Evaluative)

۳. تحلیل محتوای تفاهم یا همبستگی (Correlative)

در این پژوهش از مشترکات هم از تحلیل محتوای تفاهم و هم تحلیل محتوای ارزیابی استفاده گردیده است. و ابتدا به استخراج مولفه ها و مقوله های کار تیمی در سند الگوی اسلامی ایرانی و استفاده از تحلیل محتوای تفاهم برای تطابق استفاده از رویکرد های مشارکتی و کلمات مشارکت و تعاون با ساختار سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، پرداخته شده است و بعد با رویکرد تحلیل محتوای ارزیابی به نوع جهت گیری در رابطه با موضوع کار مشارکتی و جمعی پرداخته شده است و سپس با استخراج مقوله های فوق از اسناد چشم انداز، سند نقشه جامع علمی کشور به بحث و تحلیل پرداخته شده است.

۳- یافته ها

براساس بررسی اسنادی در متن سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی مشخص گردید که در این سند توصیفاتی از روحیه تعاون، عزم ملی، مشارکت های عمومی و... دارد که در جدول شماره ۱ قید شده است.

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

جدول شماره ۱ مقوله های سند چشم انداز ۲۰ ساله در خصوص کار تیمی و مشارکتی

ردیف	سند مرجع	متن
۱	چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی	فعال، مسئولیت پذیر، ایثارگر، مؤمن، رضایت مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه ی تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن.

سند دیگری که مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت، سند نقشه جامع علمی کشور بود. سند نقشه جامع علمی کشور بنا به تعریف، "مجموعه ای است جامع و هماهنگ و پویا و آینده نگر، شامل مبانی، اهداف، سیاست ها و راهبردها، ساختارها و الزامات تحول راهبردی علم و فناوری مبتنی بر ارزشهای اسلامی برای دستیابی به اهداف چشم انداز بیست ساله کشور" (سند نقشه جامع علمی کشور).

بر اساس بررسی اسنادی در متن مشخص گردید که در این سند نیز به کار تیمی و همکاری های مشارکتی و تعاون اهمیت داده شده است. به عنوان مثال در قسمت مبانی و ارزش های بنیادین نقشه جامع علمی کشور و در بند دهم آن آمده است: "اخلاق محوری، تقدم مصالح عمومی بر منافع فردی و گروهی، تقویت روحیه تعاون و مشارکت و مسئولیت پذیری آحاد جامعه علمی و نهادهای مرتبط با آن".

در جدول شماره ۲ لیست موارد و کدهایی که به تعامل و تعاون و فعالیت های مشترک و تیمی اشاره شده است قید گردیده است.

جدول شماره ۲ مقوله های سند نقشه جامع علمی کشور در خصوص کار تیمی و مشارکتی

ردیف	شماره بند	متن
۱	راهبردهای ملی: راهبرد کلان ۱ ۲-۴ بند ۱۰	سیاستگذاری و برنامه ریزی مشترک شورای عالی حوزه های علمیه و شوراهای انقلاب فرهنگی به منظور ساماندهی و ارتقای تعامل حوزه و دانشگاه در تولید و توسعه علم در پرتو آموزه های اسلامی
۲	اقدامات ملی: راهبرد کلان ۱ ۲-۴ بند ۱۹	ایجاد شبکه هماهنگی و همکاری فعالیتهای مالی بین نهادهای تامین مالی علم و فناوری
۳	اقدامات ملی: راهبرد کلان ۱ ۲-۴ بند ۱۰	ساماندهی نظام استاندارد علم و فناوری با حفظ وظایف برنامه ریزی و نظارت برای دولت و ارائه خدمات آزمایشگاهی با مشارکت بخش غیر دولتی و بومی کردن استانداردها و تدوین استانداردهای جدید با

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیت دوم و بیت سوم خردادماه ۱۳۹۸

ردیف	شماره بند	متن
		مشارکت نهادهای علمی و مدنی و دانش بنیان؛
۴	اقدامات ملی: راهبردکلان ۱ ۲-۴ بند ۲۱	سیاستگذاری و برنامه ریزی مشترک و متمرکز تربیتی برای رسانه ها و نهادهای و مراکز موثر بر تربیت به منظور همسویی با نظام رسمی آموزش و پرورش
۵	راهبردهای ملی: راهبردکلان ۲ ۲-۴ بند ۶	ارتقای سطح مشارکت دانشمندان و نقش آفرینان در عرصه علم و فناوری در ایفای رسالتهای اجتماعی و تعمیق و ترویج و احترام به ارزش های اصیل اسلامی و ایرانی و اخلاق حرفه ای و بهره برداری از ذخایر غنی فرهنگی
۶	اقدامات ملی: راهبردکلان ۲ ۲-۴ بند ۸	نهادینه سازی تعهد و انضباط اجتماعی و قانون مداری و روحیه تلاش برای گسترش عدالت و رفاه و سلامت جامعه در انش آموختگان با مشارکت معلمان و استادان
۷	اقدامات ملی: راهبردکلان ۳ ۲-۴ بند ۳	حمایت از توسعه آموزش مهارتهای پیشرفته با مشارکت بخش خصوصی به منظور افزایش سهم کشور از بازارهای بین المللی
۸	راهبردهای ملی: راهبردکلان ۴ ۲-۴ بند ۳	ساماندهی و تسهیل مشارکت دانشمندان در نظام تصمیم گیری کلان کشور و نهادینه سازی فرهنگ پژوهش و ارزیابی و نظارت در سطوح مختلف تصمیم گیری
۹	راهبردهای ملی: راهبردکلان ۴ ۲-۴ بند ۴	ساماندهی و تقویت انجمن ها و جمعیت های علمی به منظور ایفای نقش مرجعیت علمی و ارتقای مشارکت در تصمیم سازی ها و توسعه و ترویج و انتشار علم و فناوری
۱۰	اقدامات ملی: راهبردکلان ۴ ۲-۴ بند ۲	حمایت از ایجاد و توسعه شبکه های تحقیقاتی و فناوری به منظور افزایش تعاملات و تسهیل انتقال و انتشار دانش
۱۱	اقدامات ملی: راهبردکلان ۴ ۲-۴ بند ۷	اولویت دهی به میزان مشارکت در برنامه ریزی های ملی، میزان اثربخشی در توسعه علم و فناوری و افزایش کمیت و کیفیت برنامه های ترویجی در حوزه علم در شاخص های ارزیابی و رتبه بندی انجمن ها و جمعیت های مردمی
۱۲*	اقدامات ملی:	حمایت از برگزاری همایش های تخصصی توسط انجمن ها و

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق؛ بیست و دوم و بیست و سوم خردادماه ۱۳۹۸

ردیف	شماره بند	متن
	راهبرد کلان ۴ ۲-۴ بند ۸	جمعیت های علمی به ویژه در حوزه های اولویت دار و تسهیل واگذاری نشریات علمی و تخصصی به آنها
۱۳	اقدامات ملی: راهبرد کلان ۴ ۲-۴ بند ۹	تسهیل و تشویق حضور و مشارکت دانشمندان در همایش های داخلی و بین المللی در حوزه های اولویت دار
۱۴	اقدامات ملی: راهبرد کلان ۴ ۲-۴ بند ۱۰	ایجاد نهادهای رسالت رصد علم و فناوری در حوزه های اولویت دار با مشارکت انجمن های علمی و مراکز دانشگاهی و موسسات غیردولتی
۱۵	راهبردهای ملی: راهبرد کلان ۵ ۲-۴ بند ۵	ارتقای همکاری نظام مند حوزه های علمیه و دانشگاه ها و آموزش و پرورش در فرآیند برنامه ریزی آموزشی و تالیف کتب درسی به منظور تعمیق تعالیم دینی و تقویت ابعاد تربیتی
۱۶	راهبردهای ملی: راهبرد کلان ۴ ۲-۴ بند ۶	حمایت از برگزاری نشست ها و هم اندیشی های مشترک میان دانشمندان علوم انسانی و علوم پایه و طبیعی با دانشمندان علوم دینی برای بررسی چالش های حوزه علم و دین
۱۷	راهبردهای ملی: راهبرد کلان ۵ ۲-۴ بند ۷	حمایت از شبکه های دانشمندان و موسسات تحقیقاتی دینی در حوزه های مختلف دانش خصوصا علوم انسانی
۱۸	راهبردهای ملی: راهبرد کلان ۵ ۲-۴ بند ۹	حمایت از حضور موثر و نظام مند مدرسین حوزه در دانشگاه و بالعکس به منظور استفاده از تجربیات یکدیگر و تقویت تعاملات فکری
۱۹	اقدامات ملی: راهبرد کلان ۶ ۲-۴ بند ۷	حمایت از مشارکت مردم و نهادهای عمومی و غیردولتی و همچنین گسترش فرهنگ وقف در حوزه آموزش عالی با حفظ کارکردهای سیاست گذاری و نظارتی دولت
۲۰	اقدامات ملی: راهبرد کلان ۶ ۲-۴ بند ۱۱	ساماندهی و توسعه قطب های علمی از جمله قطب های مشترک بین حوزه و دانشگاه به منظور انجام فعالیت های علمی ویژه و مأموریت گرا در حوزه های اولویت دار
۲۱	اقدامات ملی: راهبرد کلان ۶	تقویت مشارکت عمومی در آموزش و پرورش با حفظ کارکردهای سیاست گذاری و نظارتی نظام از طریق تسهیل تاسیس مدارس

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشران، چالش‌ها و الزامات تحقق؛ بیت دودوم و بیت سوم خردادماه ۱۳۹۸

ردیف	شماره بند	متن
	۲-۴ بند ۲۷	غیردولتی حمایت از فعالیت‌های آموزشی تشویق واقفین و خیرین و حمایت از گسترش مدارس موفق
۲۲	اقدامات ملی: راهبردکلان ۶ ۲-۴ بند ۳۸	تقویت و حمایت از آموزش‌های مهارتی از طریق تمرکز در سیاستگذاری نظارت به همراه تقویت مشارکت‌های بخش‌های غیردولتی
۲۳	اقدامات ملی: راهبردکلان ۶ ۲-۴ بند ۵۰	افزایش همکاری اولیای دانش‌آموزان با مدرسه و آموزش خانواده‌ها
۲۴	اقدامات ملی: راهبردکلان ۶ ۲-۴ بند ۵۱	تدوین برنامه جامع مشارکت میان خانواده و نهادهای تربیتی آموزشی
۲۵	راهبردها ملی: راهبردکلان ۷ ۲-۴ بند ۱۵	حمایت از ایجاد و توسعه شبکه‌های آزمایشگاهی تخصصی در حوزه‌های اولویت دار و طراحی ساز و کارهای انگیزشی مناسب برای مشارکت داوطلبانه در شبکه
۲۶	راهبردها ملی: راهبردکلان ۸ ۲-۴ بند ۴	ارتقاء همکاری‌های علمی و تحقیقاتی در بین پژوهشگران اعضای هیأت علمی، دانشجویان و طلاب در عرصه‌های مختلف علم و فناوری
۲۷	راهبردها ملی: راهبردکلان ۸ ۲-۴ بند ۵	ارتقای بهره‌وری و منابع انسانی موسسات علمی و پژوهشی اعم از اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی و تقویت روحیه تلاش جهادی و گسترش تعاملات معلم و متعلم
۲۸	راهبردها ملی: راهبردکلان ۹ ۲-۴ بند ۲	توسعه و تقویت شبکه مناسبات ملی و فراملی دانشمندان و پژوهشگران و همکاری بین‌المللی با اولویت کشورهای اسلامی به و کشورهای فارسی زبان
۲۹	راهبردها ملی: راهبردکلان ۹ ۲-۴ بند ۴	همکاری فعال با جهان اسلام و ایفای نقش پیشگامی برای تولید معرفت علمی مورد نیاز تمدن نوین اسلامی
۳۰	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹	همکاری بین‌المللی با اولویت کشورهای جهان اسلام با توجه به مزیت‌های نسبی و منابع هر کشور

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشران، چالش‌ها و الزامات تحقق؛ بیت دوم و بیت سوم خردادماه ۱۳۹۸

ردیف	شماره بند	متن
	۴-۲ بند ۷	
۳۱	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹ ۴-۲ بند ۹	ایجاد پژوهشگاه های بین المللی و فراملی به منظور توسعه همکاری های بین المللی به ویژه با کشورهای جهان اسلام ساماندهی تعامل و ارتباطات بین المللی
۳۲	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹ ۴-۲ بند ۱۲	ساماندهی تعاملات و ارتباطات بین المللی در حوزه علم و فناوری بین المللی بین سازمانها مجانی دانشمندان و متخصصان و افزایش برگزاری نشست های علمی مشترک
۳۳	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹ ۴-۲ بند ۱۳	حمایت از طرح های پژوهشی و فناوری بین الملل با سرمایه گذاری های مشترک و تسهیل همکاری های با موسسات فناوری خارجی و گسترش تعاملات فناورانه با کشورهای دارای فناوری پیشرفته با روش های نظیر مشارکت در کنسرسیوم ها با رعایت سیاست های نظام
۳۴	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹ ۴-۲ بند ۱۴	فراهم آوردن بستر مشارکت دانشمندان ایرانی در مجامع و مراکز برتر جهان و بهره گیری از دانشمندان شناخته شده جهانی در ایران برای تبادل آرا و نظرات و معرفی و دیگری نیز با اولویت کشورهای جهان اسلام
۳۵	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹ ۴-۲ بند ۱۷	تقویت و توسعه نظام مند همکاری دانشگاه های کشور با دانشگاه های بزرگ و معتبر جهانی به ویژه با دانشگاه های جهان اسلام با اولویت دوره های تکمیل تحصیلات تکمیلی و با انجام پژوهش های مشترک
۳۶	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹ ۴-۲ بند ۲۲	مشارکت فعال در تنظیم معیارها و اهداف نظام اعتبار سنجی و رتبه بندی مراکز آموزش عالی در منطقه جهان اسلام
۳۷	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹	تقویت و توسعه همکاری های الهام بخش و اثرگذار با دانشگاه های کشورهای جهان اسلام و بهره برداری از ظرفیت دانشگاه های

هشتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ الگوی پیشرفت؛ پیشران، چالش‌ها و الزامات تحقق؛ بیت و دوم و بیت و سوم خردادماه ۱۳۹۸

ردیف	شماره بند	متن
	۲-۴ بند ۲۳	کشورهای پیشرو در علم و فناوری از طریق تبادل استاد و دانشجو و اجرای دوره‌های آموزشی مشترک در رشته‌های اولویت دار
۳۸	اقدامات ملی: راهبردکلان ۹ ۲-۴ بند ۲۴	جلب مشارکت موثر متخصصان و پژوهشگران ایرانی و غیر ایرانی مقیم خارج از کشور
۳۹	اقدامات ملی: راهبردکلان ۱۰ ۲-۴ بند ۵	حمایت از تأسیس انجمن‌ها و پژوهشگاه‌ها و قطب‌های علمی مشترک بین حوزه و دانشگاه به منظور شکل‌گیری و تکمیل دیدگاهها و نظریات اسلامی در حوزه علوم انسانی
۴۰	اقدامات ملی: راهبردکلان ۱۰ ۲-۴ بند ۶	طراحی و توسعه برنامه‌های پژوهشی فرصت‌های مطالعاتی و آموزشی مشترک میان حوزه و دانشگاه و ایجاد مراکز پژوهشی و آموزشی مشترک
۴۱	اقدامات ملی: راهبردکلان ۱۰ ۲-۴ بند ۱۹	تقویت سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) و اجتماعات علمی حرفه‌ای در حوزه پژوهش‌های علوم انسانی مبتنی بر مبانی اسلامی
۴۲	اقدامات ملی: راهبردکلان ۱۰ ۲-۴ بند ۳۲	حمایت از تأسیس و گسترش فعالیت مراکز آموزشی و پژوهشی هنر اسلامی با مشارکت حوزه‌های علمیه
۴۳	راهبردهای ملی: راهبردکلان ۱۲ ۲-۴ بند ۲	حمایت از شرکتهای طراحی مهندسی برای مشارکت در طرح‌های بین‌المللی
۴۴	اقدامات ملی: راهبردکلان ۱۳ ۲-۴ بند ۵	تقویت تعامل میان علوم پایه با سایر علوم
۴۵	اقدامات ملی: راهبردکلان ۱۳ ۲-۴ بند ۶	شبکه‌سازی موسسات آموزشی و پژوهشی در حوزه علوم پایه به منظور افزایش هماهنگی و همکاری و تقویت تحقیقات بین‌رشته‌ای از طریق اشتراک امکانات، تجهیزات، تقسیم کارهای پژوهشی و جذب نخبگان علمی

۴- نتیجه گیری

با توجه به اهمیت اسناد بالادستی در رشد و توسعه کشور، این پژوهش رابطه الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت با سند چشم‌انداز و سند نقشه جامع علمی کشور را مورد تحلیل قرار داد و تاکید مقاله بر موضوع مشارکت و کار تیمی بود. یافته‌ها نشان داد که در اسناد بالادستی توجه خاصی به موضوع مشارکت شده است. در سند نقشه جامع علمی کشور، در اقدام‌های مربوط به راهبردهای کلان، این موضوع با واژه‌های مختلف همچون مشارکت، همکاری‌های الهام بخش، همکاری‌های فعال با جهان اسلام، همکاری‌های بین‌المللی، و غیره بیان شده است. در سند نقشه جامع علمی کشور همچنین به اجتماعات علمی و اجلاس‌ها، مشارکت در طرح‌های بین‌المللی، تقویت تعامل میان علوم پایه با سایر علوم، شبکه‌سازی‌ها، تقسیم کارها و مفاهیم و مقوله‌هایی از این دست اشاره شده است که نشان دهنده توجه این سند به مفهوم کار تیمی و مشارکتی می‌باشد. علاوه بر این با بررسی و تحلیل محتوای سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران مشخص گردید که روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی مورد توجه و تاکید قرار گرفته است. این مساله نشان از این می‌دهد که دو سند مذکور عملاً با سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در این رابطه هماهنگ می‌باشند. چرا که در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در قسمت مبانی انسان‌شناختی به موضوع نیازهای اجتماعی توجه شده است و در قسمت آرمان‌های سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت به بحث تعاون و مسئولیت‌پذیری تاکید گردیده است. مضافاً اینکه در سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در قسمت تدابیر به روحیه مشارکت جمعی، همکاری بین‌بخشی، مشارکت نظام‌مند، مشارکت مردم و تقویت تشکل‌های مردمی اشاره شده است. با این وصف می‌توان نتیجه گرفت که از حیث توجه به رویکرد مشارکتی و کار تیمی هیچگونه اختلافی بین سه سند مذکور وجود ندارد بلکه در راستای همدیگر قرار دارند. تحقق هر کدام از سندها منجر به تحقق اهداف سند دیگر می‌گردد. همچنین نتیجه تحلیل محتوای تفاهم‌حاکمی از این بود که مشارکت و کار تیمی با سایر اجزای سند الگوی اسلامی و ایرانی پیشرفت رابطه منطقی دارد و با سایر مفاهیم و مقولات سند در کنار هم قرار می‌گیرند و تضاد و دفعی وجود ندارد. از سوی دیگر نتایج تحلیل محتوای ارزیابی تمامی سند‌های مورد بررسی حاکی از نوع جهت‌گیری مشترک و همسوی با وزن بالا (+۲) است. لذا پیشنهاد می‌شود (۱) بر اساس توجه سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و سند چشم‌انداز و سند نقشه جامع علمی کشور به موضوع کار گروهی و کار تیمی، فرهنگ‌سازی کار تیمی و مشارکتی و همچنین الزامات و ساختارهای حقوقی و قانونی مربوط به کارهای تیمی و مشارکتی مورد توجه و تصویب در مراجع و نهاد‌های قانونی قرار گیرد تا حقوق مالکیت معنوی افراد در فعالیت‌های تیمی، مشترک و مشارکتی حفظ گردد. (۲) همچنین پیشنهاد می‌شود با توجه به اینکه اصولاً فرهنگ ایرانیان در بسیاری از موارد بر اساس کار انفرادی شکل گرفته است و از رویکرد فردی بیشتر استقبال می‌کنند و تنها در موارد خاص و حساس مانند جهاد و...، رویکرد همکاری تیمی و مشارکتی را مورد استقبال و توجه قرار می‌دهند، زمینه انجام کار تیمی و مشارکتی توسط نهاد‌های سیاست‌گذار مهیا گردد و فرهنگ‌سازی لازم از طریق رسانه‌های جمعی مانند صدا و سیما، شبکه‌های اجتماعی و روزنامه‌ها صورت پذیرد. (۳) انتظار می‌رود سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت برای تحقق رویکرد کار تیمی و مشارکتی هم به مباحث فرهنگ‌سازی و هم به مباحث و الزامات حقوقی و سیاستی در قسمت تدابیر توجه بیشتری نماید (۴) مشوق‌هایی را نیز در این قسمت نیز پیش‌بینی کند.

مراجع

- آرامون، هاجر؛ صادقی آرانی، زهرا؛ سعید اردکانی، سعید (۱۳۸۸). تأثیر مهارتهای کار تیمی بر عملکرد آموزشی و پژوهشی دانشجویان به تفکیک جنسیت. مجله علمی - پژوهشی تحقیقات زنان، سال سوم، شماره اول
- بهنیا، الدوز، حسین پور، محمد؛ زارع، کورش (۱۳۹۵). تحلیل عوامل تسهیل کننده کار تیمی پرستاران شاغل در مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه جندی شاپور اهواز. مجله علمی دانشکده پرستاری و مامائی همدان، دوره ۲۴، شماره ۴
- دوشانی، اسماعیل؛ صادق رای نیکو، شادی (۱۳۹۴). بررسی تأثیر کار تیمی پویا بر عملکرد سازمان (مطالعه موردی: اداره کل راه آهن اصفهان). مرکز آموزش و تحقیقات راه آهن. مقاله منتخب، شماره ۲۷۵
- زمانی، ا. و پورآتشی، م. (۱۳۹۷). تدریس تیمی (team teaching) در آموزش عالی: تجارب زیسته و تیم سازی مجازی در یاددهی و یادگیری الکترونیکی. سیزدهمین کنفرانس ملی آموزش الکترونیکی. دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی.
- سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی مشخص (۱۳۸۲).
- سند نقشه جامع علمی کشور (۱۳۹۱).
- سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (۱۳۹۷)
- نادی، مجتبی، آهنگیان، محمدرضا، نوغانی دخت بهمنی، محسن. (۱۳۹۶). مطالعه کیفی وضعیت تیم سازی و کار تیمی در دانشگاه های دولتی ایران. مطالعات رفتار سازمانی ۶(۱). ۸۱-۱۲۰.

- Colenso, M. (2000), "How to accelerate team development and enhance team productivity", in Colenso, M. (Ed.), *Kaizen Strategies for Improving Team Performance*, Prentice-Hall, London.
- Gittell, J.H., Seidner, R. and Wimbush, J. (2010), *A Relational Model of How High Performance Work Systems Work*. *Organization Science*; 21: 490-506.
- Goparaju Purna Sudhakar, (2013). *Different Dimensions Of Teams*, Ecoforum, Volume 2, Issue 2 (2).
- Harris, P. R., & Harris, K. G. (1996). *Managing effectively through teams*. *Team Performance Management: An International Journal*, 2(3), 23-36.
- Luca, J., & Tarricone, P. (2001). *Does emotional intelligence affect successful teamwork?* *Proceedings of the 18th Annual Conference of the Australasian Society for Computers in Learning in Tertiary Education at the ASCILITE*, p. 367 – 376, Melbourne: University of Melbourne.
- Scarnati, J. T. (2001). *On becoming a team player*. *Team Performance Management: An International Journal*, 7(1/2), 5-10.